

Criminelen op het internet!

Docentenhandleiding

FRAUDEHELPDESK.nl

Beste docent,

Leuk dat jullie belangstelling hebben voor de basisschool-les van de Fraudehelpdesk. De reden dat we deze les hebben gemaakt, is dat leerlingen uit de bovenbouw vaak vele uren per dag op internet zitten. Met een laptop, tablet of smartphone, zowel op school als thuis. Daarmee zijn zij potentiële slachtoffers van internetcriminelen.

Met deze les hopen we de leerlingen meer inzicht te geven in enkele risico's die zijn verbonden met surfen op internet. Ook willen we hun enkele handvatten te geven om deze risico's te beperken.

De Fraudehelpdesk, een particuliere stichting met subsidie van de overheid, heeft onder meer tot doel mensen te waarschuwen voor diverse vormen van 'horizontale fraude'. Daarmee wordt fraude bedoeld tussen particulieren onderling of tussen bedrijven en particulieren. Een andere belangrijke taak is het registreren van meldingen van mogelijke fraude. We krijgen maandelijks duizenden meldingen.

Het gaat daarbij om uiteenlopende vormen van oplichting; van mensen die met een smoes je huis proberen binnen te dringen, tot internetcriminelen die je computer op afstand gijzelen. De zogenaamde 'cybercrime' neemt toe, en de trucs worden steeds geraffineerder. Op dit moment zijn valse e-mails met daarin kwaadaardige software nauwelijks meer van echte e-mails te onderscheiden. Uit onderzoek blijkt dat vooral jongeren het slachtoffer worden van cybercrime.

Bij de Fraudehelpdesk zijn we van mening dat we de criminelen misschien niet kunnen stoppen, maar potentiële slachtoffers wel weerbaarder kunnen maken, kunnen waarschuwen. Dat doen we via onze website, sociale en andere media, billboards en voorlichtingspakketten.

Deze les is vooral bedoeld voor bovenbouw-leerlingen van basisscholen. Maar ook de ouders of verzorgers kunnen door het surfgedrag van de kinderen slachtoffer worden, als deze daarbij de computer van hun ouders gebruiken.

Hebt u na het lezen van deze handleiding nog vragen, neem dan gerust contact met ons op via communicatie@fraudehelpdesk.nl of via telefoonnummer 088-786 7352.

FRAUDEHELPDESK.nl

Wat is het doel van deze les?

Het doel van dit lespakket is leerlingen inzicht te geven in enkele gevaren die loeren op internet. Dat willen we bereiken door:

- inzicht te geven in het eigen surfgedrag;
- leerlingen te laten nadenken over risico's op internet; en
- tips te geven over wat je kunt doen om deze risico's te verminderen.

Dit pakket bestaat uit:

- Deze docentenhandleiding
- Huiswerkopdracht (een week vooraf) + 1 nepprofiel
- Werkblad voor leerlingen
- Blaadje met tips
- Presentatie voor op het digibord (een 'prezi'). De link naar de presentatie staat verderop in deze handleiding.

De planning:

De les duurt ongeveer een uur.

Geef een week of enkele dagen van tevoren de huiswerkopdracht. Dit kan op papier (geprint) of digitaal (per mail naar de docent). De opdracht luidt: maak een profiel om online te kunnen gebruiken, een 'avatar'. De leerlingen verzinnen een naam (niet hun eigen naam), een profielfoto (niet hun eigen foto) en een omschrijving van hoe ze zichzelf willen presenteren. Dat profiel kan lijken op wie ze echt zijn, maar ook op zijn hoe ze (stiekem) zouden willen zijn. Of het profiel zijn dat ze nu al gebruiken voor online games. Het is niet de bedoeling dat ze het aan elkaar vertellen of samen in de klas doen, want ze moeten straks gaan raden wie wie is....

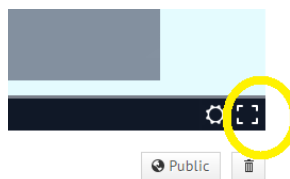
De les:

Prezi-presentatie

Je kunt de les begeleiden met de prezi-presentatie op het digibord. Een prezi is vergelijkbaar met powerpoint. De prezi-presentatie staat op internet, waardoor het voor iedereen toegankelijk is. Het is niet nodig een account aan te maken om een prezi af te spelen. Je kunt de presentatie ook vooraf downloaden, zodat je tijdens de presentatie geen internet nodig hebt. Als je dit wilt, laat dit dan weten via communicatie@fraudehelpdesk.nl. Wij sturen u dan de download-link.

De Prezi die bij deze les hoort, is te vinden op <https://prezi.com/8dtvjbtbel0u/criminelen-op-internet/>

Klik op de link, en je komt op de overzichtspagina van de presentatie 'Criminelen op het internet'.

Met de pijltjestoetsen onderin het volledige scherm, kun je nu steeds naar het volgende (of vorige) onderdeel. Bij elk plaatje of 'frame' kun je met de muis in- en uitzoomen. Je kunt de frames ook met de muis heen en weer bewegen.

Bijna aan het einde staat de link naar het filmfragmentje uit Het Klokhuis.

Met 'escape' kom je weer in het overzicht terecht.

Informatie bij de eerste 3 frames van de presentatie

Ongeveer 30 jaar geleden werd het internet voor een grote groep mensen bereikbaar, en werd de eerste e-mail verstuurd. Daarvoor hadden mensen alleen contact via de telefoon, briefpost of persoonlijk.

Er is sinds die tijd veel veranderd. Je kunt nu binnen een paar seconden brieven ontvangen van de andere kant van de wereld, en mensen die ver weg wonen spreken en zien via internet. Ook kun je online inkopen doen, filmpjes kijken, gamen en nog veel meer.

In Nederland heeft bijna iedereen een internetaansluiting. Nederland hoort tot de landen met de meeste huis-internetaansluitingen van de wereld.

Frame 4, oefening 1. Hoe vaak gaan de leerlingen op internet, en wat doen ze daar?

Deze eerste oefening is bedoeld om inzicht te geven in het internetgedrag van de leerlingen. Laat de kinderen opschrijven wat ze online doen, en hoe vaak/hoe lang. Praat erover in de klas. Naar welke websites ga jij, en wat vind je er leuk aan?

Frame 5, oefening 2: Wie ben jij op internet?

Alle kinderen hebben een avatar gemaakt. Presenteer de profielen aan de klas, en verwerk er ongemerkt het nepprofiel tussen. Laat iedereen raden wie wie is. Dat kan mondeling of schriftelijk, met de huiswerkpapieren of digitaal, met de hele klas of in groepjes. Daarna maakt iedereen bekend welk profiel van hem of haar is. Dan blijkt er 1 nepprofiel bij te zitten: Jada. Dat leuke meisje is in werkelijkheid een volwassen man die bij de Fraudehelpdesk werkt. Dacht iemand dat het van een klasgenootje was?

Hadden ze (verder) iedereen herkend? Het doel van deze oefening is inzicht te geven in het feit dat iedereen zich kan voordoen zoals hij of zij wil.

Informatie bij frame 6 en 7:

Leerlingen hebben nu gezien dat je zelf kunt kiezen hoe je je voordoet op internet. Dat kan heel anders zijn dan je bent. Ook andere mensen kunnen zich anders voordoen dan ze zijn. Je kunt aan een profiel niet zien met wie je te maken hebt.

Niet iedereen is wie hij/zij lijkt op internet.

En ook de bedoelingen van mensen kunnen anders zijn dan hoe ze zich voordoen. Er zijn mensen die zich voordoen als helper, als vriend(in) of als game-maatje. Terwijl het eigenlijk oplichters zijn.

Frame 8, oefening 3: Hoe herken je een oplichter?

De derde oefening heeft als eerste doel de leerlingen te laten nadenken over of, en zo ja hoe, je een oplichter herkent. Wat voor ideeën hebben ze over hoe iemand met slechte bedoelingen eruit ziet? Kun je zo iemand eigenlijk wel herkennen? Discussieer erover in de klas, naar aanleiding van wat ze hebben opgeschreven. Je kunt eventueel een woordveld op het bord maken aan de hand van de antwoorden. De conclusie zou kunnen zijn dat je niet aan iemand kunt zien dat hij crimineel is.

En hoe zou je een oplichter op internet kunnen herkennen?

Doel van deze discussie is de leerlingen te laten realiseren dat criminelen ook op internet bezig zijn. En op internet is het nog moeilijker ze te herkennen, omdat je de mensen achter een internetprofiel vaak helemaal niet kunt zien.

Frame 9, oefening 4: Wat wil een internetcrimineel?

Criminelen in de echte wereld zijn vaak uit op geld of dure spullen. Wat denk je dat internetdieven van jou willen stelen, en hoe doen ze dat?

Laat de leerlingen opschrijven wat ze denken, en praat erover met de klas. Want om jezelf goed te kunnen beschermen, is het belangrijk te begrijpen wat internetcriminelen van je willen - en hoe ze het proberen te krijgen. (Wat ze willen, staat hieronder.)

Frame 10: Informatie over de motieven van internetcriminelen.

- Internetcriminelen zijn op zoek naar persoonlijke informatie. Ze kunnen daarmee doen alsof ze iemand anders zijn, en dan in jouw naam andere mensen lastigvallen of dingen kopen.
- Internetcriminelen zijn ook op zoek naar geld. Dat doen ze door gevaarlijke programmaatjes op te sturen. Die programma's zitten verstopt in onschuldig uitziende pop-ups, reclame voor iets dat je heel graag wilt hebben, of in linkjes in een mail die nauwelijks van een echte mail te onderscheiden is. Door te klikken op een 'foute' link of pop-up, kun je per ongeluk programmaatjes downloaden, zonder dat je het merkt. Daarmee kan je computer onbruikbaar worden en je kunt al je bestanden kwijtraken. Voor heel veel geld kun je het weer terugkopen.

Frame 11: deel het blaadje met Tips uit.

Frame 12: bescherm jezelf door je gedrag aan te passen! Je kunt jezelf beschermen door:

- nooit je echte naam te gebruiken als je online games speelt
- geen persoonlijke gegevens online te zetten, zoals je telefoonnummer, e-mailadres, een foto, de naam van je school of je adres.
- nooit op een link in een e-mailtje, of op een pop-up of banner te klikken
- niet in te gaan op contactverzoeken van onbekenden
- te zorgen voor een goede virusscanner op je computer en die regelmatig te updaten

Vestigingsadres
Linie 570
7325 DZ Apeldoorn

KvK Arnhem 09138148

Postadres
Postbus 963
7901 BE Apeldoorn

T: 088 - 7867372
E: info@fraudehelpdesk.nl

De Fraudehelpdesk is een activiteit van SafeCin
Stichting Aanpak Financieel-Economische Criminaliteit in Nederland

www.fraudehelpdesk.nl

FRAUDEHELPDESK.nl